

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТИ

АЛЕКСЄЄВА Г.М.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Ефективність педагогічних процесів зумовлена обов'язковою наявністю педагогічних умов. Науковці трактують це поняття неоднозначно. Одні вчені розуміють під терміном педагогічні умови обставини та можливості, від яких залежить успішність функціонування й розвитку певної педагогічної системи [4], інші – фактори та правила успішності життєдіяльності педагогічної системи [6], треті – вимоги, які мають виконувати педагоги з метою забезпечення ефективності педагогічного процесу.

Вчені розглядають умови, спрямовані на розв'язання конкретних завдань:

- умови створення адаптивного освітнього середовища (Т. Давиденко, Г. Єльнікова, С. Красіков, Т. Шамова);
- умови розвитку соціальної активності особистості вчителя, його професіоналізму, професійної культури (Н. Волкова, В. Гриньова, С. Єлканов, В. Лозова, О. Мармаза, В. Сластьонін);
- умови розвитку професійних цінностей учителя (В. Гриньова, З. Кокарева, О. Попова, М. Ружников, Н. Шемигон);
- умови підвищення ефективності педагогічних досліджень (Ю. Бабанський, В. Євдокимов, І. Прокопенко);
- умови, які сприяють здійсненню рефлексивного управління (В. Беспалько, Т. Давиденко, Б. Гершунський, Ю. Конаржевський, П. Третьяков, Т. Шамова);
- умови “гнучкої” реакції на зміни, які відбуваються в суспільстві (В. Лазарєв, М. Поташник, І. Шалаєв, Т. Шамова);
- умови формування педагогічного колективу (Ю. Конаржевський, О. Мармаза, Є. Павлютенков) та ін.

Багато досліджень науковців присвячено педагогічним, організаційним, методичним та іншим умовам професійної підготовки майбутніх фахівців у ВНЗ [1; 2; 8; 5 та ін.].

Однак умови щодо забезпечення підготовки майбутніх соціальних педагогів досліджені недостатньо, розгляд таких умов і є *метою* нашої *статті*.

Підкреслимо, що педагогічні умови ми будемо сприймати як обставини, за яких існують явища, в яких розгортається дія фактора. Педагогічні умови – це супутні фактору педагогічні обставини.

На основі аналізу наукової літератури, враховуючи, що умови – це необхідні обставини, особливості реальної дійсності, які уможливають здійснення, створення, утворення чого-небудь або сприяють чомусь [3, с. 1295] ми виокремили такі умови (табл. 1).

Таблиця 1

Умови формування готовності майбутніх соціальних педагогів до застосування комп'ютерних технологій (КТ) у професійній діяльності

№ з/п	Умови	Засоби реалізації
1	Психолого-педагогічні – формування готовності до застосування комп'ютерних технологій з урахуванням рівня сформованості основних компонентів готовності: потребнісно-мотиваційного, операційно-діяльнісного та рефлексивно-оціночного	Залучення майбутніх соціальних педагогів до активної пізнавальної та практичної діяльності для глибокого усвідомлення ними значення та місця КТ у професійній діяльності, забезпечення змін значущих мотивів, формування потреби у самооцінці рівня володіння КТ (проблемні лекції, практикуми, практичні заняття тощо). Застосування активних методів і форм навчання для відображення можливостей КТ у професійній діяльності
2	Організаційно-педагогічні – розробка та реалізація додаткових професійних освітніх програм, як документально-змістової основи підготовки майбутніх соціальних педагогів до застосування КТ у професійній діяльності	– Базові курси; – спецкурси; – програма самоосвіти

Сьогодні принципові завдання навчання у вищому навчальному закладі можна сформулювати через вимоги до формування особистості, здатної жити й працювати в умовах інформаційного суспільства.

Для цього необхідно, щоб кожен:

- мав можливість доступу до баз даних засобами інформаційного обслуговування;
- розумів різні форми та засоби подання даних у графічних та числових форматах;
- знав про існування загальнодоступних джерел інформації та вмів ними користуватися;
- вмів оцінювати та обробляти дані з різних поглядів; умів аналізувати та обробляти статистичну інформацію;
- вмів використовувати дані для вирішення поставлених завдань [7].

Комп'ютер дає змогу реалізувати різні форми міжособистісного опосередкованого спілкування:

- усна контактна комунікація (телеконференції) і письмова комунікація (електронна пошта);
- індивідуальне спілкування (особисте листування) і групове спілкування (дошка оголошень чати форуми тощо).

Виходячи зі структури готовності до застосування комп'ютерних технологій у професійній діяльності, описаної нами вище, ми виокремили умови та засоби, притаманні кожному компоненту готовності (табл. 2).

Таблиця 2

Співвідношення умов та засобів формування готовності до застосування комп'ютерних технологій майбутніми соціальними педагогами

Умови формування готовності	Засоби формування готовності
<p>1.1. Потребнісно-мотиваційного компонента: 1.1.1. Включення студентів: до активної пізнавальної та практичної діяльності для глибокого усвідомлення ними значення застосування КТ у професійній діяльності, забезпечення змін значущих мотивів.</p> <p>1.2. Операційно-діяльнішого компонента: 1.2.1. Включення до активної пізнавальної та практичної діяльності для оволодіння знаннями, вміннями та навичками ефективного використання КТ.</p> <p>1.3. Рефлексивно-оцінювального компонента: 1.3.1. Включення майбутніх соціальних педагогів до активної пізнавальної та практичної діяльності за для формування потреби у самопізнанні особистих якостей, їх адекватного застосування та самовдосконалення з метою оптимізації застосування КТ</p>	<p>1.1. Потребнісно-мотиваційного компонента: 1.1.1. Застосування активних методів та форм навчання для відображення проблемних ситуацій, вирішення яких потребує спеціальної управлінської підготовки. 1.1.2. Групове обговорення правильності виконання проблемних завдань.</p> <p>1.2. Операційно-діяльнішого компонента: Застосування активних методів та форм навчання: проблемні лекції, практикуми, практичні заняття (навчально-рольові, ділові ігри, тренінги, відеотренінги тощо).</p> <p>1.3. Рефлексивно-оцінювального компонента: 1.3.1. Застосування активних форм навчання та діагностичних методів. 1.3.2. Проведення особистісних консультацій. 1.3.3. Проведення психологічних практикумів</p>

У таблиці показано, що для формування потребнісно-мотиваційного компонента готовності до застосування комп'ютерних технологій необхідно включення майбутніх соціальних педагогів до активної пізнавальної діяльності, що забезпечує:

- глибоке усвідомлення необхідності застосування комп'ютерних технологій у сучасній професійній діяльності;
- переконструювання в результаті такого усвідомлення мотивів застосування комп'ютерних технологій;

– формування позитивного ставлення до практичного застосування комп'ютерних технологій.

Для формування операційно-діяльнісного компонента готовності необхідно включення студентів – майбутніх соціальних педагогів до активної пізнавальної та практичної діяльності, що забезпечує:

– оволодіння знаннями основ КТ та усвідомлення значущості цих знань;

– оволодіння вміннями та навичками, що забезпечують ефективне використання комп'ютерних технологій.

До формування рефлексивно-оціночного компонента готовності необхідно включення майбутнього соціального педагога до активної пізнавальної діяльності, що позитивно впливає на:

– актуалізацію потреби в самопізнанні та самоаналізі своїх знань, умінь і навичок;

– формування адекватної самооцінки;

– формування потреби та вміння застосовувати знання про себе з метою вдосконалення своїх комп'ютерних знань і навичок.

Проведений аналіз вищезазначеної проблеми дає змогу зробити такі **висновки**: педагогічні умови – це обставини, в яких розгортається дія фактора. Педагогічні умови – це супутні фактору педагогічні обставини.

Педагогічні умови формування готовності до використання комп'ютерних технологій майбутніми соціальними педагогами забезпечують формування основних структурних компонентів цієї готовності: потребнісно-мотиваційного, операційно-діяльнісного та рефлексивно-оціночного.

Література

1. Бойчук І.Д. Організаційно-педагогічні умови впровадження кредитно-модульної організації процесу підготовки бакалаврів у коледжі / І.Д. Бойчук // Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка. – 2006. – № 26. – С. 24–26.

2. Бойчук І.Д. Підготовка бакалаврів у коледжі як фактор готовності їх до професійної діяльності / І.Д. Бойчук // Освіта технікуми, коледжі. – 2007. – № 4. – С. 186–196.

3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К. : Ірпінь : Перун, 2004. – 1440 с.

4. Исаев И.Ф. Школа как педагогическая система: основы управления / И.Ф. Исаев. – Белград : Изд-во БГУ, 1997. – 145 с.

5. Конох А.П. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців із спортивно-оздоровчого туризму у вищих навчальних закладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти” / А.П. Конох. – К., 2007. – 42 с.

6. Назаренко Г.І. Організаційно-педагогічні умови забезпечення наступності в навчанні дітей дошкільного та молодшого шкільного віку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.09 “Теорія навчання” / Г.І. Назаренко. – Кривий Ріг, 2002. – 21 с.

7. Павлютенков Є.М. Моделирование педагогических процессов / Є.М. Павлютенков // Управління школою. – 2007. – № 10. – С. 1–16.

8. Свистун В.І. Підготовка майбутніх фахівців аграрної галузі до управлінської діяльності : монографія / В.І. Свистун. – К. : Науково-методичний центр аграрної освіти, 2006. – 343 с.